

1. Опис границе плана

Граница Измена ПП обухвата административно подручје Града Крушевца, односно територију јединице локане самоуправе, са припадајућим насељеним местима (101 насеље), утврђена је границама 92 катастарске општине

Граница Града Крушевца почиње од тромеђе општина Трстеник, Варварин и Крушевац и наставља границама катастарских општина: Лазаревац, Коморане, Каменаре, Глобаре, Падеж, Вратаре и Шанац до тромеђе са општинама Варварин и Ћићевац, затим наставља границама катастарских општина: Макрешане, Дедина, Текија, Гаглово, Јошје и Ћунис до тромеђе са општинама Ћићевац и Ражањ, наставља границама катастарских општина: Ћунис, Каоник, Велики Шиљеговац, Гревци, Зубовац, Росица, Рибаре и Бољевац до тромеђе са општинама Алексинач и Прокупље, наставља границама катастарских општина: Бољевац, Срндаље и Буци до тромеђе са општинама Прокупље и Блаце, затим иде даље границама катастарских општина: Буци, Наупаре, Јабланица и Гркљане до тромеђе са општинама Брус и Блаце, наставља границама катастарских општина: Гркљане, Мајдево и Ћелије до тромеђе са општинама Брус и Александровац, затим иде даље границама катастарских општина: Ћелије, Мајдево, Штитаре, Купци, Себечевац, Дољане, Треботин, Мала Врбница и Глободер до тромеђе са општинама Александровац и Трстеник и наставља границама катастарских општина: Глободер, Бела Вода, Коњух и Лазаревац до почетне тачке.

Ова граница је коначна и обухвата површину од 853,97km².

2. Извод из планских докумената вишег реда

ЗАКОН о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. (Службени гласник РС, бр. 88/2010)

ППРС представља основни плански документ вишег реда. Постављени циљеви од значаја за даљи развој Крушевца, односе се на еколошку одрживост и уређеност, уређење и урбану обнову градова и насеља, на економску повезаност и формирање кластера на нивоу региона, односно просторне целине западноморавског појаса, као централне осовине развоја од националног значаја. Крушевац као већи урбани и регионални центар - ФУП државног значаја и урбани центар I ранга има значајну улогу у усмеравању регионалног развоја, активирању привредног потенцијала и мобилисању територијалног капитала.

Основни циљеви, посебно се односе на унапређење територијалне кохезије, побољшање конкурентности и приступачности, а просторно-функционална интегрисаност и развој планског и гравитационог подручја, као и изградња инфраструктурног коридора Е-761, значајан је фактор за остварење постављених циљева.

Значајну компоненту територијалне кохезије чини саобраћајна приступачност, где је Крушевац и Расински управни округ високо позициониран. Коридори државних путева I и II реда се задржавају, чувају и унапређују, као основни носиоци саобраћаја.

Стратешки приоритети развоја путне мреже су: активности на државном путу I реда (коридору аутопута Е-761) Појате–Крушевац–Краљево–Чачак и даље; међународна бициклистичка рута (EuroVelo 11); завршетак изградње обилазница; ревитализација и модернизација регионалне једноколосечне пруге Сталаћ – Краљево – Пожега, у железничком саобраћају.

У просторној структури индустрије водећу улогу имаће постојећи привредно-индустријски градски центри и развојни коридори, (западно-моравски коридор Е-761). У западноморавском појасу развоја, Крушевац је значајан урбани центар који чини централну осовину територијалне кохезије за Расинску област, за активирање привредних потенцијала и територијалног капитала.

Демографски потенцијал је један од најкритичнијих ограничавајућих фактора, у значајном броју сеоских насеља. Формирање полифункционалних области у циљу реструктурирања привреде, јачања социјалних и еколошких капацитета, одрживо коришћење постојећих индустријских капацитета урбаних центара, природних ресурса и развоја мале привреде и туризма.

РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа (Службени гласник РС, бр. 39/2014)

За подручје Расинског управног округа, основно стратегијско опредељење у концепцији просторног развоја је постизање већег степена функционалне интегрисаности, где је подручје Крушевца административна и функционална целина округа, са планираним значајним циљевима и капиталним пројектима. То се посебно односи на заштиту и резервисање простора посебне намене у оквиру „моравског коридора“, успостављање регионалног центра управљања отпадом, као и других развојних пројеката из области саобраћаја и пословне конкурентности.

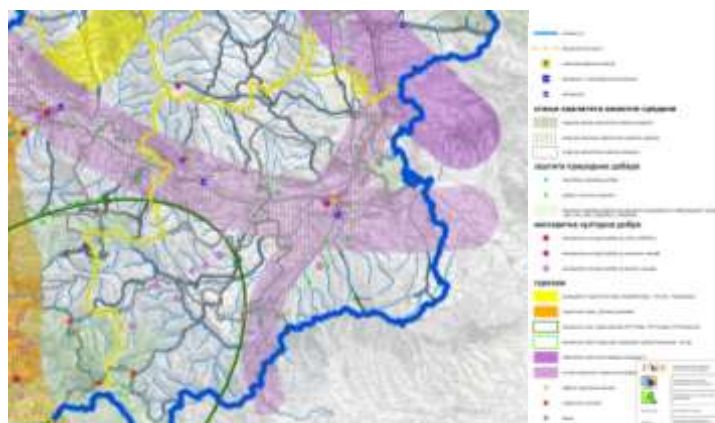
Општи циљеви развоја и уређења простора односе се на: уравнотежен развој; подстицање развоја пољопривреде, туризма, енергетике и инфраструктуре; повећање доступности; јачање регионалних функција градова и децентрализација. Концепција полова развоја (индустријски комплекси и привредне зоне) у регионалним и општинским центрима преко програма и пројеката чистих технологија и развој просторно функционалних утицаја између региона, којим се остварују ефикасније функционалне везе и постизање већег степена функционалне интегрисаности подручја.

У развоју периферних и руралних подручја, значајну улогу имаће туризам и комплементарне активности, базиране на очуваној природној средини и створеним туристичким ресурсима националног значаја.

Посебни циљеви односе се на очување, рационално коришћење и заштиту природних ресурса, стратешки значајних за даљи развој: унапређење квалитета живота и стварање услова за демографску обнову руралних предела и центара; даљи развој система регионалног водоснабдевања „изворишта Ћелије“; формирање регионалног центра управљања отпадом; одрживо коришћење природних ресурса, као и заштита природних добара и добра предвиђена за заштиту (Предео изузетних одлика „Мојсињске планине – Сталаћка клисура“ код Ћићевца и Специјални резерват природе „Осредак“ код Крушевца).

У планираној мрежи насеља, Крушевац као центар државног значаја и насеље 1. ранга, представља функционално урбано подручје у оквиру „централне конурбације“ Крагујевац-Краљево-Крушевац-Јагодина и појасу интензивног развоја. Привредни профил округа препознатљив је по развоју основних грана: индустрије, пољопривреде, грађевинарства, трговине, саобраћаја и туризма.

Крушевац са богатом истотријом и бројним значајним културним добрима и као урбани туристички центар са Рибарском Бањом и значајним утицајем планинске зоне Копаоника, има потенцијала за интензивнији развој туризма у појасу транзитних туристичких праваца.

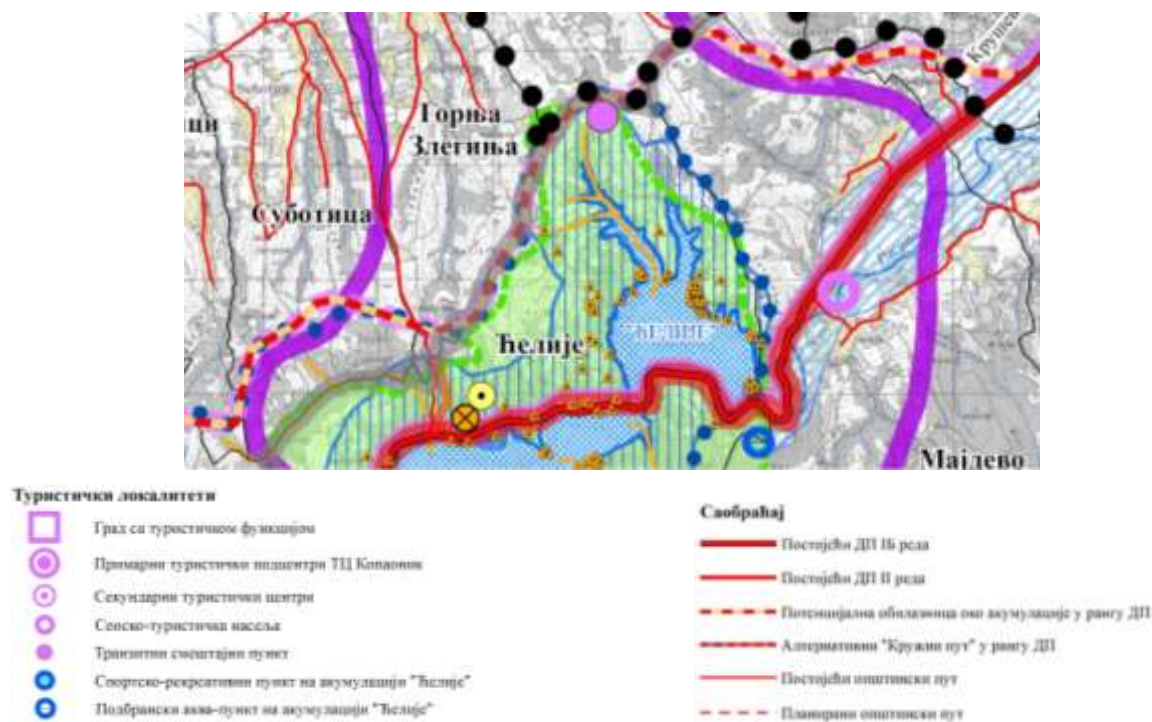

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ слива акумулације „Ћелије“ (Службени гласник РС, бр. 95/2015)

На територији Града Крушевца овим планом обухваћене су: К.О. Мајдево, К.О. Гркљане и К.О. Ћелије, укупне површине 46,42км². Успостављене су зоне заштите и одређена правила коришћења и уређења слива акумулације, унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености и уређење грађевинског земљишта у зонама насеља. Концепција просторног развоја посебно је усмерена на заштиту изворишта водоснабдевања дефинисањем зона одговарајућег степена санитарне заштите, а планским решењима условљени су обавезујући режими коришћења и уређења простора, што представља основ за даљу разраду.

Основни принципи решавања конфликта у простору заснивају се на решавању проблема непланске изградње, режиму коришћења пољопривредног земљишта и шума, основним правцима развоја туризма и унапређењу транзитног саобраћаја (постојећи ДП 1.Б реда бр.38).

Кључна планска решења односе се на водоснабдевање, постројења за пречишћавање отпадних вода, измештање транзитног саобраћаја из зоне санитарне заштите водоизворишта и плански развој туризма.

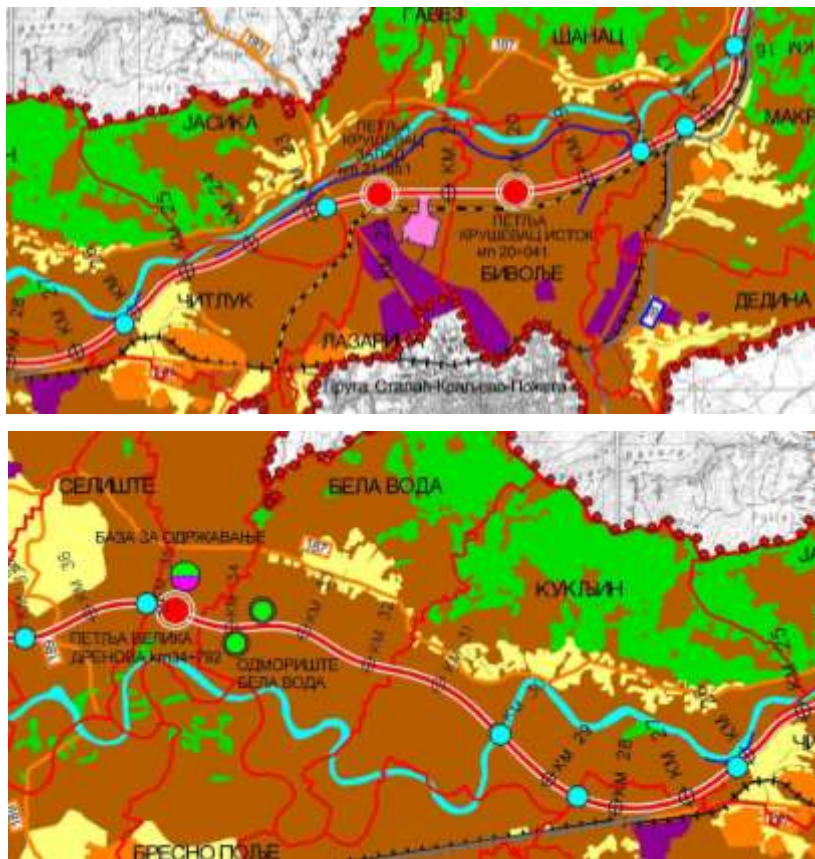

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина (Службени гласник РС, бр. 10/2020)

На територији Крушевца обухваћене су катастарске општине: Коњух, Бела Вода, Кукљин, Глободер, Мачковац, Јасика, Читлук, Пепељевац, Гавез, Лазарица, Шанац, Бивоље, Дедина и Макрешане, укупне површине 147,62км².

Утврђују се основе организације, уређења и заштите подручја инфраструктурног коридора аутопута резервисањем простора за аутопут, што подразумева реконструкцију и изградњу остале путне инфраструктуре у циљу боље повезаности и доступности насеља са окружењем, као и повезивање са мрежом државних путева и планираним петљама.

Нова траса обилазнице ће омогућити кретање возила у циљу избегавања увођења транзитног саобраћаја у уличну мрежу Крушевца и повезивања индустријске зоне града са аутопутем, петљама „Крушевац - исток“ и „Крушевац - запад“.

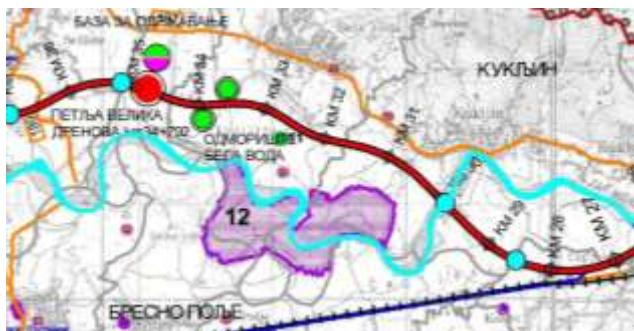
Извор: ППППН ИК аутопута Е761 – Реферална карта 1- намена простора

Деоница Макрешане – Крушевац (Кошеви) (km 16+721.95 - km 27+600,00) - Од km 15+543.70 до km 16+157.83, где аутопут мостом дужине $L=597m$ прелази на десну страну реке Западне Мораве и улази на територију Града Крушевца. Траса аутопута је највећим делом дефинисана изграђеном северном обилазницом око Крушевца, која после рехабилитације постаје десна трака аутопута, како је предвиђено фазном изградњом аутопута.

На стационажи km 24+664.38 (7+063.16) завршава се деоница са десном рехабилитованом траком и почиње аутопутски профил са пуном ширином (2x11,5m). На km 26+216.00 пројектован је мост и регулација реке Пепељуше и нова северна обилазница Крушевца.

На овој деоници планиран је и комунално опремљен градилишни камп за потребе извођења радова на аутопуту за смештај радника и механизације, са саобраћајним приступом.

Деоница аутопута Кошеви – Медвеђа (од km 26+700 до km 38+000) је положена на пространим алувијалним заравнима Западне Мораве и њених притока и налази се у плавној зони Западне Мораве. На km 34+791.82 пројектована је денивелисана раскрсница, петља „Велика Дренова“, која повезује аутопут са државним путем Па реда бр. 187. На овој деоници је промењен положај трасе у односу на раније планско решење и то на делу КО Кукљин, КО Бела Вода и КО Коњух, где излази из административних граница града Крушевца.

Извор: ППППН ИК аутопута Е761

Формирана аутопутска парцела обухвата путни појас са свим елементима пута: мостови, надвожњаци, пропуси и остали објекти на аутопуту - одморишта, базе, петље.

Имплементација просторног плана за инфраструктурни коридор аутопута и све елементе и објекте у функцији аутопута у оквиру посебне намене ће се директно спроводити, а ван подручја посебне намене се спроводи према смерницама из просторног плана јединица локалне самоуправе и важећих урбанистичких планова.

Просторне планове јединица локалне самоуправе (града Крушевца) усагласити са планским решењима ППППН, док ће се остала планска решења ван подручја посебне намене спроводити по смерницама из просторних планова јединица локалне самоуправе.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш (Службени гласник РС, бр. 117/2020)

У оквиру посебне намене стварају се услови за модернизацију и реконструкцију постојеће железничке пруге Београд – Ниш за одвијање саобраћаја брзинама до 160km/h и резервише се шири коридор планиране железничке пруге (ширине око 300m). Територију Града Крушевца пруга пресеца или тангира у северном делу К.О. Ђунис, а предметни план обухвата у површини од 3,49ha (дужина деонице од 0,2km).

Извор: ППППН ИК жел. пруге Београд – Ниш: Реферална карта 3

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ инфраструктурног коридора железничке пруге Сталаћ - Ђунис (Службени гласник РС, бр.52/2017)

Просторним планом је планирана двоколосечна железничка пруга у дужини од 17,7 km, од железничке станице Сталаћ до железничке станице Ђунис у коридору који обухвата пружни и заштитни пружни појас.

Основни циљ је заштита коридора инфраструктуре железничке пруге и осавремењавање железничког саобраћаја уз реконструкцију приступних путева железничкој инфраструктури и планираним железничким стајалиштима, у циљу повећања приступачности и јачању постојећих веза ка Коридору X и Западноморавском коридору аутопута Е-761, као и на унапређењу техничких карактеристика државних путева и железничких пруга.

Изградња железничке пруге Сталаћ – Ђунис за брзине од 160 km/h ће омогућити бољи превоз путника и робе, реконструкцију железничке станице Ђунис, а приступачност железничких станица и стајалишта зависи од мреже друмских саобраћајница, при чему сви укрштаји са пругом морају бити денивелисани.

Државни пут II А реда бр. 215 (деоница Делиград – Ђунис), повезује Крушевац - Каоник – Ђунис – Делиград, а укршта се са трасом железничке пруге у зони железничке станице Ђунис. Приступни пут је повезан са ДП II А реда бр.215, а планирани укрштај пута и пруге у близини станице је денивелисан (галерија).

Извор: ППППН ИК железничке пруге Сталаћ - Ђунис

УРЕДБОМ о проглашењу Специјалног резервата природе „Осредак” (Службени гласник РС, број 17/2020), стављено је под заштиту подручје под именом „Осредак”, као природно добро од регионалног, односно великог значаја, сврстано у II категорију заштите, као специјални резерват природе. Налази се на обалама Западне Мораве, административно припада граду Крушевцу и обухвата делове катастарских општина Кукљин, Бела Вода и Глободер и мањим делом припада општини Трстеник.

Површина Специјалног резервата природе „Осредак” износи 245,75ha, од чега је 6,62 ha (0,37%) у државном власништву, 239,13 ha (99,63%) у приватном власништву, са утврђеним режимом заштите II и III степена, а управљач је Јавно комунално предузеће Крушевац.

3. Опис постојећег стања и начин коришћења простора

а) Положај и карактеристике подручја

Територија Града Крушевца се простире на површини од 853,97km² обухвата 101 насеље са укупно 128.752 становника, по попису из 2011. године.

Крушевац се налази у централном делу Републике Србије и захвата најјужнији крај панонског обода и перипанонске Србије. Границе се простиру између 43°22'21" и 43°42'17" северне географске ширине и 21°09' и 21°34'8" источне географске дужине. Простире се од граничних делова Шумадије, Темнића и Гледићких планина, обухвата део слива доњег тока реке Западне Мораве, део слива реке Расине и према југу планину Јастребац.

Доминантан морфолошки облик на овом подручју је планински гребен Великог Јастрепа, правца исток – запад, одакле се према северу пружа неогена Крушевачка котлина, са ниским побрђима александровачке Жупе, Јастрепа, Мојсињских планина и Јухора и равничарско подручје у долинама већих водотока.

Долина Западне Мораве упоредничког правца једна је од најважнијих долина у Србији, као огранак моравско – вардарске удолине и важна трансверзала Западне Србије, а Крушевачка котлина је највећа у композитној долини Западне Мораве.

Град Крушевац се налази на простору где се укрштају важнији саобраћајни коридори регионалног значаја, тако да је овај простор био привлачан за насељавање и атрактиван у смислу природних погодности, потенцијала за пољопривредну производњу и добре саобраћајне приступачности.

У текстуалном делу, поглавље 1.3.4. Инфраструктурни системи, поднаслов Саобраћајна инфраструктура и Државни путеви, ускладиће се са Уредбом о категоризацији државних путева (Службени гласник РС, бр. 105/2013, 119/2013 и 93/2015). Мрежу државних путева на територији Крушевца чине деонице следећих државних путева:

Државни пут IA реда:

- бр.5 (Појате – Крушевац – Краљево – Прељина)

Државни путеви IB реда:

- бр.23 (Појате – Крушевац – Краљево – Прељина – Чачак – Пожега – Ужице – Чајетина – Нова Варош – Пријепоље – државна граница са Црном Гором (гранични прелаз Гостун)
- бр.38 (Крушевац / Макрешане – Блаце – Белољин)

Државни путеви IIA реда:

- бр.183 (Крагујевац – Горња Сабанта – Рековац – Белушић – Јасика – веза са ДП 23)
- бр.187 (Витановац – Угљарево – Велика Дренова – Јасика – Варварин – Мијатовац)
- бр.207 (Биљановац – Јошаничка Бања – Грчак – Александровац – Крушевац / Кошеви)
- бр.215 (Крушевац – Ђунис – Делиград)
- бр.216 (веза са ДП 215 – Каоник – Рибаре – Вукања – Прокупље – Житорађа – Дољевац – веза са ДП A1)

Државни путеви IIB реда:

- бр.415 (Крушевац – Велики Јастребац – Мала Плана – Прокупље)
- бр.416 (Рибаре – Рибарска Бања).

б) Начин коришћења простора

Начин коришћења простора одређен је основном наменом површина према положају, геоморфолошким и природним карактеристикама, просторне организације насеља и делатности, као и постављених циљева развоја усвојеним стратешким документима територијалног и привредног развоја.

Просторним планом приказано је грађевинско подручје насеља и изграђен насељски простор као рационално обликоване површине, на основу критеријума: коришћења земљишта, очувања аутентичности насеља, заштите јавног интереса и положаја у планираној мрежи насеља.

Просторним планом је одређено да се за поједина насеља израђују урбанистички планови (ППР и ПДР), а за остале делове територије примењују се планом дефинисана правила и параметри.

Дефинисана је основна намена, са поделом на пољопривредно земљиште, шумско земљиште, водно земљиште и грађевинско земљиште.

- **Грађевинско земљиште**

Грађевинско земљиште у обухвату плана чини: урбано подручје градског насеља Крушевца са 11 приградских насеља и дефинисаним грађевинским подручјем важећим ГУП-ом и изграђен насељски простор у руралном подручју и грађевинска подручја сеоских насеља (89).

Највећи део укупне површине грађевинског земљишта је у обухвату ГУП-а Крушевац (3610,0ха), а начин коришћења и уређења предметног подручја је дефинисан урбанистичким плановима (10 планова генералне регулације и више планова детаљне регулације). У оквиру грађевинског земљишта урбаног подручја, претежна намена је становање свих типова, индустрија и делатности, јавне саобраћајне површине и друге површине јавне намене, паркови, спорт и рекреација, заштитно зеленило.

Анализом постојећег стања и изграђености руралног дела територије, у **грађевинским рејонима претежна намена је становање руралног типа**, саобраћаје и комуналне површине, гробља, јавне функције, спорт и рекреација и привредне делатности, као мањи производни и услужни капацитети. Такође, ван означених грађевинских подручја евидентирани су бројни постојећи засеоци са појединачним или групом стамбених објеката, викендицама, али и изграђене појединачне локације као пољопривредне економије, фарме, радионице, гараже за механизацију.

Привредне зоне су претежно лоциране у Крушевцу, у оквиру привредних зона Север и Исток, а мање радне зоне и појединачни привредни објекти налазе се уз главне путне правце (Кошеви, Мачковац, Глободер, Мудраковац, Липовац). У сеоским насељима привреда је непосредно везана за пољопривреду и у мањем обиму за услужно занатство или карактеристичне занате и делатности за поједина насеља (производња дрвених буради – Модрица, Глободер; производња намештаја – Церова; експлоатација и обрада неметаличних сировина, беловодски пешчар - Каменаре, Шашиловац, Крвавица, Бела Вода, Брајковац; и етно туризам - Срндаље, Рибаре...).

У Крушевцу, као регионалном и градском центру лоцирано је највише објеката јавних служби – образовање, здравство, дечија и социјална заштита, администрација и управа, култура, спорт и рекреација, док су у руралном подручју ови објекти заступљени само у појединим насељима (месне заједнице и месне канцеларије, матична и издвојена одељења основних школа и вртића, амбуланте, домови културе, задруге и сл.).

Положај, морфологија терена и друге карактеристике утичу на формирање и типологију насеља и начин коришћења површина, тако да је издвојено више типова насеља (долинска, брдска, збијена, полузбијена, разбијена и сл.).

Саобраћајна мрежа је разграната, релативно добре покривености, што омогућује добру повезаност насеља и приступачност насеља мрежи општинских, али и државних путева на територији Крушевца.

Инфраструктурна опремљеност предметног подручја електричном енергијом и телекомунационом инфраструктуром је на задовољавајућем нивоу, уз неопходне интервенције на нивоу појединих насеља. Водоснабдевање је на високом нивоу и територијално покривено, а проблем представља недовољна покривеност сеоских насеља канализационом мрежом.

Мрежа разводног и дистрибутивног гасовода је проширена и допуњена на основу ПДР инфраструктурних објеката (разводни гасовод, МРС и дистрибутивна гасоводна мрежа) од РГГ „Југоисток“ до кућних мерно регулационих сетова слива Рибарске реке (Службени лист града Крушевца, бр. 15/18).

У претходном периоду за делове територије руралног подручја усвојени су урбанистички планови: ППР излетишта Јастребац (Службени лист града Крушевца, бр.12/17) , ППР Рибарска Бања (Службени лист града Крушевца, бр. 10/21) и ПДР регионалног центра управљања отпадом у Срњу (Службени лист града Крушевца, бр. 8/21) са прецизно одређеним грађевинским подручјима и више урбанистичких пројеката за појединачне локације.

Простор ван грађевинских подручја насеља чине највећим делом пољопривредне површине, шуме, ливаде, утрине, виногради и воћњаци.

4. Принципи планирања и циљеви израде

Основни принцип планирања произилази из обавезе периодичног преиспитивања планских решења важећег планског документа и усклађивања са важећим прописима и усвојеним развојним стратегијама на регионалном и националном нивоу.

Просторни план Града Крушевца је усвојен 2011. године као стратешки плански документ, тако да је неопходна анализа реализованог и преиспитивање постављених циљева и смерница развоја, у односу на настале промене у простору и посебне услове коришћења и заштите простора.

Изменама ПП ствара се плански основ за директно спровођење. Овај плански документ садржи све потребне елементе за непосредну/директну примену, односно издавање локацијских услова, омогућава се израда техничке документације и прибављање дозвола на целој територији, на основу правила уређења и грађења прописаних Планом, а у складу са Законом.

Концептуални оквир израде Измена ПП се заснива на препознавању новостворених потенцијала у обухвату плана и прецизнијем дефинисању граница грађевинског подручја, као и планираних намена површина и постављених урбанистичких параметара, у оквиру зона са посебним режимима заштите и у целинама за које није планирана израда урбанистичких планова.

Измене ПП односе се на прецизирање правила уређења и грађења у руралном подручју и иновирање концепта развоја туризма и унапређења туристичке инфраструктуре. Такође, преиспитивање и усклађивање планских решења и правила уређења са новонасталим развојним могућностима, који произилазе из планске документације ширег простора (ППППН инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина и ППППН слива акумулације Ћелије) и дефинисаним зонама заштите и условима коришћења.

Општи циљеви планирања односе се на израду уређајних основа за села и прецизније дефинисање обухвата грађевинских подручја насељених места у складу са принципима одрживог развоја, рационалног коришћења природних и створених ресурса и усаглашавање концепта развоја руралног подручја са дугорочним циљевима просторног развоја. Уређајним основама за села прецизније се дефинишу границе грађевинског земљишта - по катастарским парцелама, као и планирано проширење грађевинског подручја, у оквиру припадајућих катастарских општина.

Такође, циљеви се односе и на просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система и њихово повезивање са регионалним мрежама, односно прилагођавање саобраћајне матрице планским решењима у оквиру коридора посебне намене. Посебни циљеви односе се и на иновирање концепта туристичког развоја и усклађивања планских решења са усвојеним стратешким и планским документима.

Основни циљеви планирања и уређења планског подручја:

- одређивање површина у којима се спроводе посебно прописани режими заштите и коришћења простора (зоне изворишта водоснадевања, зоне забрањене градње, природна и културна добра, коридори и објекти јавне инфраструктуре),
- дефинисање целина и зона за које се израђују уређајне основе за села,
- опис и одређење обухвата грађевинског подручја и планиране претежне намене,
- усаглашавање и прецизирање правила уређења и правила грађења за насеља за која није предвиђена даља планска разрада,
- прилагођавање просторног развоја саобраћаја и планираних коридора инфраструктуре важећим планским документима ширег простора (ППППН) и развојним програмима,
- иновирање концепта туристичког развоја и прилагођавање савременим захтевима, увођењем разноврсних видова туристичке понуде,
- дефинисање посебних туристичких пунктова који би се развијали у контексту укупне туристичке понуде ширег простора,
- утврђивање смерница и основа за израду планске и урбанистичке документације и даљу разраду, односно смерница за директну примену / спровођење Плана,
- регулациона разрада планских решења и утврђивање смерница за директно спровођење, на основу којих се издају локацијски услови и који су неопходни за прецизније дефинисање просторне и функционалне организације насеља.

Изменама ПП не мења се основна концепција, стратешки циљеви плана и опредељена основна намена, само се прецизније одређују постојећи изграђени насељски рејони и планирано

грађевинско подручје насеља, са детаљним приказом и описом граница по катастарским парцелама у оквиру уређајних основа за села.

Обухват и концепт Измена плана

Подручје Измена ПП односи се пре свега на делове територије Града Крушевца, који су у обухвату усвојених планских докумената вишег реда, односно плановима ширег простора, донетих после усвојеног ПП града Крушевца (ППППН инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина, ППППН слива акумулације Ћелије и ППППН ИК пруге Сталаћ – Ђулис).

У графичким прилозима приказане су границе обухвата усвојених планова посебне намене, као и коридори планиране инфраструктуре са одређеним зонама заштите и посебним режимима коришћења и уређења простора.

• Зона коридора аутопута

У зони аутопута, на територији Крушевца, пројектоване су петље и одговарајући објекти и садржаји у служби аутопута и за потребе корисника, као обавезни елементи пута (услужни центри, паркиралишта, одморишта, мотели, бензинске станице):

Петља „Крушевац – исток“, km 20+041, повезивање деонице планираног аутопута А5 са планираном градском саобраћајницом која ће бити део источне обилазнице, која ће по изградњи постати део мреже државних путева - IБ реда број 38.

Петља „Крушевац – запад“, km 21+851, повезивање деонице аутопута са државним путем IIА реда број 183, односно у ближем окружењу и са државним путем IIА реда број 187 као и са планираном северном обилазницом око Крушевца.

Петља Велика Дренова, km 34+792, повезивање деонице аутопута са државним путем IIА реда број 187, насељима око њега и са трасом државног пута IIА реда број 189 који је у непосредној близини, како би се омогућила веза са државним путем IБ реда број 23 и IIА реда бр. 211, за које је потребно унапредити друмску везу, са изградњом новог моста преко Мораве.

Почетак реализације коридора аутопута Е-761 условљава прилагођавање планираних намена и усаглашавање важеће планске документације са планским решењима и резервисаним површинама у оквиру посебне намене из ППППН инфраструктурног коридора аутопута Е-761.

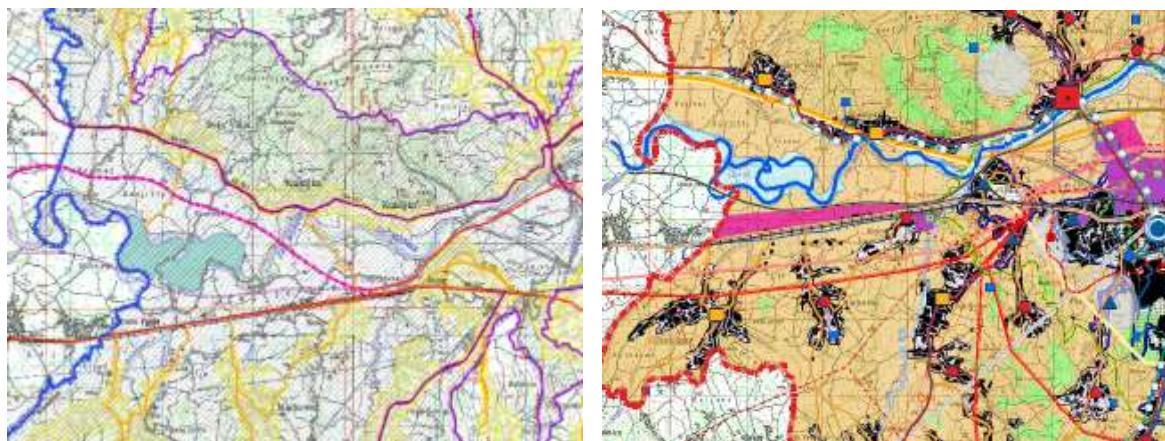
На територији Крушевца планиран је **градилишни камп за потребе извођења** радова на аутопуту, за који је обезбеђен одговарајући простор за смештај радника и механизације, саобраћајни приступ и комунална опремљеност, са планираним приземним објектима.

Извор: Деоница аутопута Е-761, петље „Крушевац – исток“ и „Крушевац – запад“

На деоници од Макрешана до Читлука траса је дефинисана постојећом северном обилазницом и детаљније се разрађује урбанистичким плановима (ГУП Крушевац, ППР Север).

На деоници од Читлука до петље „Велика Дренова“, на територији Крушевца у КО Коњух (граница планског подручја), измењена је траса аутопута у односу на претходни плански документ и у делу регулације водотока, као и промене настале заштитом природног добра: **СРП „Осредак“**, што условљава корекцију и усаглашавање планиране основне намене у тој зони, са дефинисаном посебном наменом и успостављеним режимима заштите.

Положај коридора аутопута и СРП Осредак Извод: Рефер. карта 1 – Намена простора

• Зона језера Ћелије

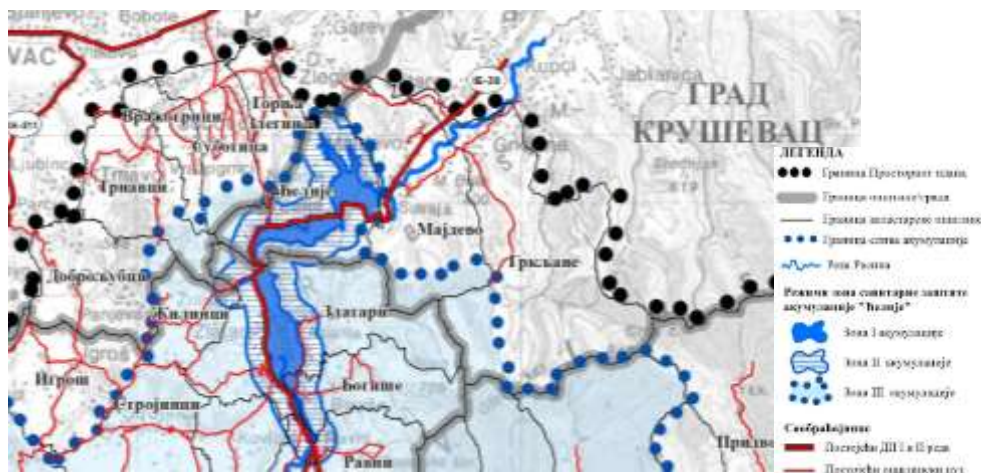
Просторним планом посебне намене за слив акумулације „Ћелије“ утврђен је простор за брану и акумулацију, на подручју Крушевца у К.О. Ћелије 2,27 km² и успостављене су зоне санитарне заштите акумулације, као изворишта Расинско-моравског регионалног система водоснабдевања, у оквиру крушевачког водоводног супсистема и то:

Зона I акумулације између коте нормалног успора (КНУ) - 277mnm и границе зоне I акумулације, за коју је предвиђена израда Плана детаљне регулације и којим ће се ближе одредити површине јавне намене за потребе водопривреде.

Зона II акумулације са успостављеним режимом контролисаног коришћења простора и сталног санитарног надзора, где је забрањена изградња објеката који угрожавају здравствену исправност воде на изворишту.

Зона III акумулације где се успоставља режим контролисане изградње и коришћења простора, а ради се само о појачаним мерама санитације (не и рестрикција која би угрожавала развој насеља).

Измештање саобраћајног правца државног пута IB реда број 38 изван зона заштите акумулације.

Извод: ППППН слива акумулације Ћелије – прегледна карта

- **Зоне за које се израђују уређајне основе**

На основу Закона о планирању и изградњи, ПП локалне самоуправе поред осталог нарочито садржи - **уређајне основе за села, прецизно одређена грађевинска подручја и детаљна правила уређења и изградње за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана.**

Правила уређења и правила грађења дефинисана су у поглављу 4. Правила уређења и правила грађења у текстуалном делу ППГ Крушевца, за инфраструктурне системе и одређене појединачне намене и зоне.

Правила уређења садрже опис и одређење целина и зона за које плански документ садржи уређајне основе за села, као и планирано уређење и изградњу јавних објеката за целине и зоне за које није предвиђена даља разрада.

Измена ПП у текстуалном делу садржи ново поглавље - са приказом уређајних основа за села, односно за делове територије за које није предвиђена урбанистичка разрада.

Уређајне основе за села се израђују у циљу подстицаја просторног и одрживог развоја насеља руралног дела, уз уважавање типолошких карактеристика (збијени, разбијени тип, повремено или стално насељена села) и морфолошких различитости (равничарска, долињска, брдска, планињска) и спроводи се директно издавањем локацијских услова.

У графичком делу, Изменама ПП приказују се зоне за које се израђују уређајне основе, на **Рефералној карти 3 – Мрежа насеља и спровођење плана.**

Уређајна основа за село садржи:

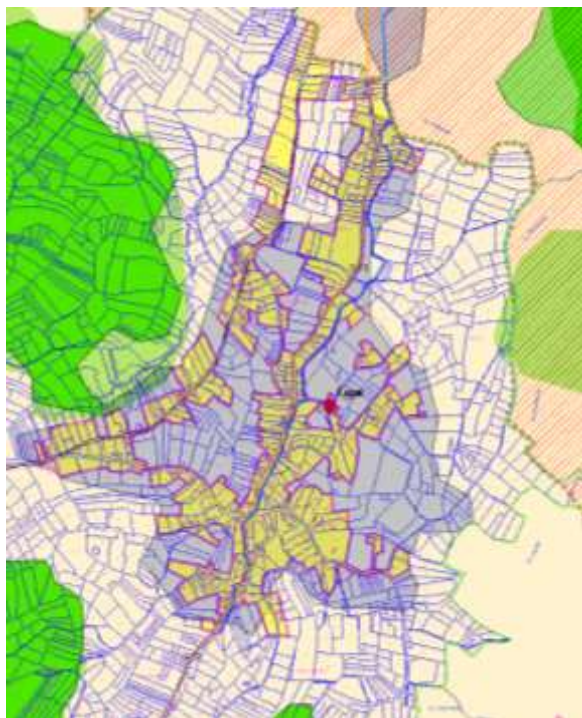
- границу просторног обухвата,
- поделу подручја на просторне целине у односу на намену,
- приказ грађевинског подручја по катастарским парцелама,
- приказ површина јавне намене,
- регулацију и нивелацију,
- правила уређења и грађења по просторним целинама,
- детаљне услове коришћења, уређења и заштите простора и објеката.

Поред наведеног, графички прикази уређајне основе по потреби могу да садрже и:

- планирано ширење грађевинског подручја, са основном планираном наменом,
- правце и коридоре за јавне саобраћајне површине и комуналну и другу инфраструктуру,
- планирано уређење и изградњу јавних објеката и поделу на зоне и целине за које важе иста правила грађења.

Графички прикази уређајне основе за села израђују се на одговарајућим подлогама, у размери која омогућава издавање локацијских услова. Расположиве подлоге, добијене преко надлежног одељења Градске управе, су дигитални катастарски планови (ДКП) за катастарске општине у обухвату плана, што омогућава прецизно обележавање грађевинског подручја (по катастарским парцелама), а тиме и директну примену Плана, односно непосредно спровођење издавањем локацијских услова.

Комбинацијом и преклапањем слојева дигиталних карата, као и коришћењем података из постојеће базе геопросторних података формиране приликом израде важећег ППГ Крушевца и доступних података РГЗ, НИГП, геоСрбија и еКатастар, створени су услови за формирање ажурних и детаљних подлога за израду уређајних основа, односно прецизније одређење грађевинског подручја по катастарским парцелама, као и приказ основних планираних намена и планирано уређење јавних површина и објеката.

Слика: Основна намена – насељено место Гари

- **Зоне интензивнијег развоја туризма**

Један од циљева израде Измена ПП је **иновирање концепта развоја туризма** у смислу прилагођавања стратешким циљевима развоја привреде и туризма града Крушевца, уз усаглашавање са концептом заштите простора и специфичним условима коришћења површина у успостављеним зонама заштите, у складу са посебном наменом и усвојеним дугорочним стратегијама развоја на територији Крушевца (Стратегија развоја туризма).

Бржи развој туризма покренут је **доношењем одговарајућих урбанистичких планова** (ППР Рибарска Бања и ППР излетшта Јастребац) кроз развој бањског - здравственог туризма, али и осталих видова, активирањем индивидуалног смештаја у домаћинствима уз стварање услова за адекватно коришћење постојећих ресурса. Посебан значај има заштита природних потенцијала и других створених туристичких мотива и развој посебних видова туризма и уређење и изградња одговарајуће туристичке инфраструктуре.

Развој концепта целогодишњег туризма, уз развијање посебних видова, као спортско - рекреативни, бањски, научни, културни, ловни туризам за који постоје значајни потенцијали, али и развој транзитног, сеоског туризма уз повезивање са производњом здраве хране, рекреације и рада на пољопривредном газдинству (еко – пољо - туристичке фарме, етно домаћинства, глампинг и сл.).

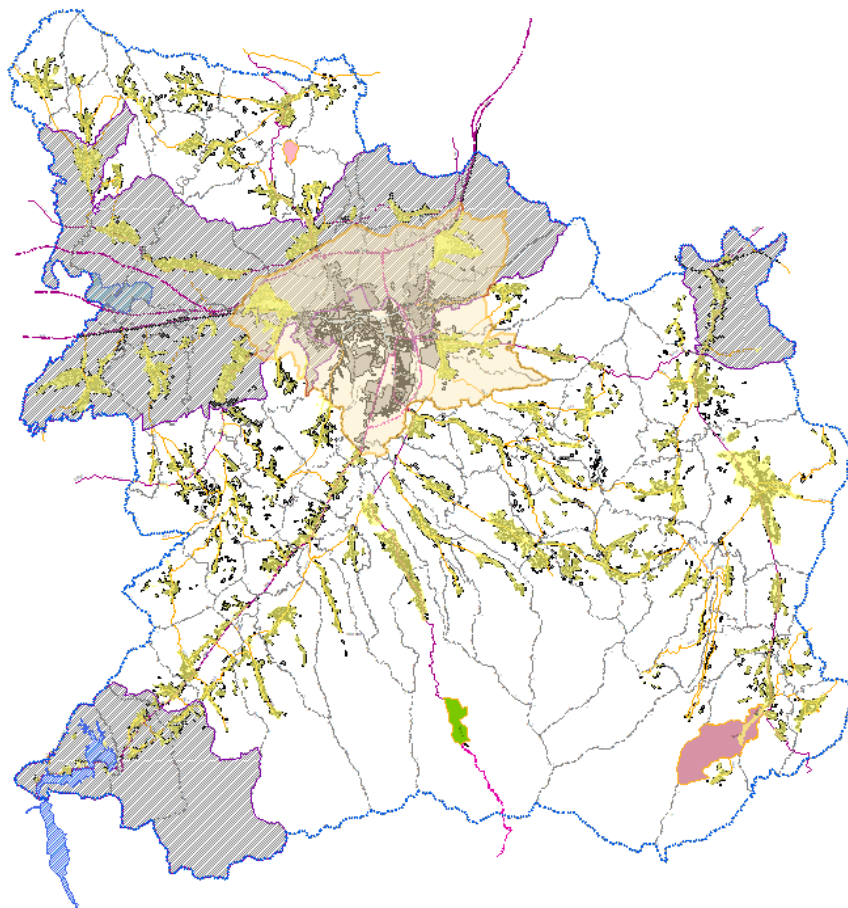
Дефинисање посебних туристичких пунктова који би се интензивније развијали, у контексту укупне туристичке понуде на ширем простору (аеродром, пешачке и бициклистичке стазе са пратећом инфраструктуром, хиподром, скијалиште, купалишта, аква-пункт).

За потребе израде Измена ПП прибављају се подаци и документација, која се односи на постојеће стање, услове коришћења и просторног развоја различитих области, услове и захтеве надлежних институција, прописаних посебним законима, као и прибављање одговарајућих подлога у зависности од потребног нивоа детаљности (ажурне геореференциране ортофото подлоге, дигитални катастарски планови - ДКП и катастарско – топографски планови).

5. Општа концепција планирања и основна намена простора

Измене ПП се односе и на усклађивање планског документа са Законом у смислу прецизнијег дефинисања грађевинског подручја насеља у руралном делу територије, односно израде уређајних основа за села или делове територије за које није планирана даља разрада, као и делове за које је одређена израда урбанистичких планова.

Такође, у претходном периоду за делове територије донето је више урбанистичких планова, као и Генерални урбанистички план Крушевац 2025. којим је дефинисано грађевинско подручје градског насеља и припадајућих приградских насеља.

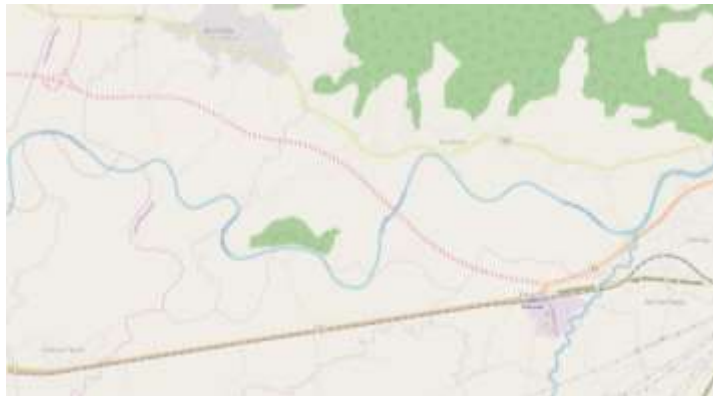

Шематски приказ усвојених планских докумената и грађевинског подручја

Концепт планирања, односи се на преиспитивање планских решења важећег плана на делу територије, где је неопходно усаглашавање са планским решењима из планских документата ширег простора, са важећим Законом и другим прописима, као и усвојеним документима и дугорочним јавним стратегијама.

Измене ПП у циљу прилагођавања локалне и регионалне саобраћајне матрице планским решењима у инфраструктурним коридорима и концепту коришћења, заштите и уређења простора у обухвату ППППН на територији Града Крушевца. Непосредна примена планова посебне намене односи се на изградњу и уређење простора за подручје посебне намене - аутопут, инфраструктурне коридоре и регулацију водотока, а на преосталом делу подручја плана примењују се правила утврђена урбанистичким плановима.

На деоници трасе аутопута од Читлука, односно од Кошева до границе плана (око 7,5km) усклађује се планирана намена у односу на измењени положај трасе аутопута, а тиме и дефинисане зоне заштите, као и заштите подручја Специјалног резервата природе „Осредак“.

Извор: <https://geosrbija.rs>, Деоница Читлук – В. Дренова

Основна намена и концепција уређења

Концептуални оквир планирања, усаглашава се са одредбама важећег Закона о планирању и изградњи и садржаће све потребне елементе за непосредну примену плана, или издавање информације о локацији и локацијских услова за сва насеља, у складу са планираним наменама.

Основна намена земљишта опредељена је ППГ Крушевца, у поглављу 3. Концепција, пропозиција и планска решења по областима, тачка **3.6. Намена простора и биланс површина**, са основном поделом на грађевинско земљиште, пољопривредно, шумско и водно земљиште.

Пољопривредно земљиште третира се као један од најважнијих природних потенцијала, које је угрожено изградњом саобраћајне и друге инфраструктуре и ширењем грађевинског рејона.

Грађевинско земљиште обухвата изграђено земљиште и земљиште планирано за изградњу у оквиру грађевинских подручја. Просторним планом града Крушевца приказано је грађевинско подручје свих 101 насеља, као рационално организованих и обликованих простора. „Просторним планом приказани су постојећи грађевински рејони и планирани, који представљају резервну површину за будући развој насеља и приказани су у графичком прилогу Реферална карта бр. 1 – Намена површина у размери 1:50.000“ и шематским приказима уређења насеља. „Прецизне границе грађевинских рејона дефинисаће се урбанистичким плановима.“ – и у оквиру посебног поглавља - **ПРЕГЛЕД УРЕЂАЈНИХ ОСНОВА ЗА СЕЛА са одговарајућим графичким прилозима размере 1:2.500 или 1:5.000**, што омогућава попис и опис по катастарским парцелама и пренос у јавним евиденцијама.

На основу дигиталних катастарских планова за све катастарске општине и доступних сателитских и авио снимака, омогућено је да се изврши прииспитивање опредељеног планираног грађевинског подручја у циљу рационалног коришћења и максималне заштите квалитетних пољопривредних површина и водног земљишта, као и заштите шума и шумског земљишта.

Изменама ПП у фази Нацрта плана, прецизно ће бити одређена грађевинска подручја свих насеља за која се израђују уређајне основе са детаљним описом по катастарским парцелама и биће приказано у графичким прилозима. Графички прилози уређајних основа за села замењују шематске приказе уређења насеља (1-30) и чине саставни део плана.

У грађевинском подручју планирана претежна намена је становање, привреда, туризам, спорт и рекреација, јавне службе, зеленило, инфраструктурна мрежа и објекти, комуналне површине, верски објекти и сл. за које су прописани детаљни урбанистички услови уређења и правила изградње, као и могућност изградње међусобно компатибилних намена (са минималним конфликтима у простору), уз уважавање новонасталих промена у простору и специфичних захтева у заштитним зонама инфраструктурних коридора и у зонама санитарне заштите изворишта, успостављених плановима вишег реда.

Пољопривредно земљиште представља готово необновљив природни ресурс, тако да је приоритет рационално коришћење и максимална заштита квалитетног земљишта виших бонитетних класа. У складу са тим неопходно је максимално ограничити смањење пољопривредног земљишта и промену намене или коришћење пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, уз увођење савремених и еколошки прихватљивих начина коришћења и обраде.

Шумско земљиште заузима значајне површине у јужном делу територије и представља значајан економски, али и еколошки ресурс. Неопходно је унапредити постојеће шуме, зауставити нелегалну сечу и претварање шумског земљишта у пољопривредно и грађевинско. Обавеза усклађивања са стратешким плановима и програмима коришћења и дефинисати зоне потенцијално угрожене ерозијом, клизиштима и лошијег бонитета, за које је обавезно пошумљавање.

Водно земљиште обухвата релативно малу површину од око 3% територије, али Крушевац се одликује веома густом мрежом водотокова, нарочито у брдској и брдско – планинској зони. Основни циљеви у области водопривреде су уређење водног земљишта и вода као елемента животне средине, као и заштита са становишта несметане евакуације великих вода, заштита од поплава и одводњавање и заштита квалитета вода свих водотока санитацијом насеља и отклањањем извора загађења.

Концепција планских решења уређајних основа за села

Измена ПП односи се на усклађивање текстуалног дела плана са Законом и важећим прописима и изменама у графичком делу на одређеним рефералним картама и допуна графичким приказом уређајних основа за села.

Прилози уређајних основа за села, израђују се у циљу одрживог руралног просторног развоја села, уважавајући типолошке и морфолошке различитости насељених места. Основни циљ Измена ПП је прецизније дефинисање обухвата грађевинског подручја насељених места, уређење и планска изградња објеката јавне намене, дефинисање правца и коридора саобраћајне и комуналне инфраструктуре, са поделом на зоне и целине у односу на планирану претежну намену, што омогућава директну примену плана.

Графички прикази УРЕЂАЈНИХ ОСНОВА за села израђују се у одговарајућој крупнијој размери (1:2.500 или 1:5.000) на дигиталном катастарском плану, односно геореференцираној ортофото подлози, тако да је могуће непосредно спровођење за катастарске парцеле у обухвату, издавањем информације о локацији, локацијских услова и грађевинске дозволе на основу правила уређења и грађења прописаних планом, у складу са планираном наменом.

Слика : Приказ постојећег и планираног грађевинског подручја у односу са обележеним границама грађевинског подручја Просторним планом

Измене ПП посебно се односе на:

- прецизнији опис обухвата грађевинског подручја насељених места и детаљнији приказ правца и коридора саобраћајне и комуналне инфраструктуре;
- одређене делове територије за које је предвиђена даља разрада урбанистичким плановима, односно делове територије за које се израђују уређајне основе за села;
- прецизирање правила уређења и грађења по просторним целинама и зонама за директну примену плана, односно за насеља или делове територије за које није планирана разрада урбанистичким плановима.

Графички део Измена ПП садржи одређене рефералне карте у размери 1:50.000 (Реферална карта 1 – Намена простора и Реферална карта 3 – Мрежа насеља и спровођење), које се израђују на топографским картама, из постојећег / важећег плана са геореференцираним подацима из формиране базе, у софтверском пакету ArcGIS.

Графички приказ уређајних основа за села израђује се у дигиталном облику у софтверском пакету заснованом на CAD технологији, преклапањем и комбинацијом са подацима обрађеним важећим планом, тако да се слојеви података дигиталних карата израђују у фајл форматима: *.shp, *.mxd, *.dwg, *.dxf, чиме се омогућава директно спровођење плана на целој територији.

Циљеви и концепција планских решења

Циљеви просторног развоја и организације насеља односе се на унапређење комуналне инфраструктуре у руралном делу територије и повећање доступности мрежи објеката и услуга јавне и социјалне инфраструктуре.

Дефинисањем грађевинских подручја за села или делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана, омогућава се непосредна примена плана, односно издавање локацијских услова на целој територији.

Изменама ПП биће одређен статус грађевинског земљишта и прецизније одређено грађевинско земљиште ван грађевинског подручја (за затечена домаћинства/ постојеће објекте, засеоке, верске и друге објекте) који су дисперзно распоређени на целој територији обухвата плана, а који су постојали и у време доношења плана, али њихове локације није било могуће евидентирати на тада расположивим подлогама (топографска карта, размере 1:50.000).

Планска решења и пропозиције просторног развоја садрже правила уређења и правила грађења, која представљају и смернице за даљу разраду и израду урбанистичких планова. Прецизније одређење пропозиција развоја сеоских насеља и правила за делове територије за које није планирана даља разрада, као и предлог приоритетних активности и конкретних пројеката, у функцији унапређења стања и остварења постављених циљева територијалног развоја.

Концепт израде Измена ПП заснива се на начелима: континуираног развоја планског подручја, кроз интегрални приступ у планирању и рационално коришћење земљишта. У циљу подстицања мера руралног и равномерног територијалног развоја, од посебног је значаја рационално коришћење природних ресурса, заштита и одрживо коришћење природних добара и заштита животне средине, у складу са Законом о планирању и изградњи и другим прописима, који регулишу ову област.

Општи циљеви Измена ПП односе се на:

- имплементацију планских решења из просторних планова вишег реда, који су донети после усвајања основног планског документа (ПП) и усаглашавање потреба и активности на локалном нивоу са стратешким одређењима регионалног и националног значаја;
- планско усмеравање ширења грађевинског подручја и успостављање стратешког оквира даљег развоја, унапређења мреже насеља и промоције привредних и туристичких потенцијала;

- корекција планираних грађевинских подручја насеља, опредељеног као грађевинско земљиште у оквиру појединих целина, ради усаглашавања са усвојеним урбанистичким плановима (ППР Рибарска Бања, ППР излетиште Јастребац, ПДР Срње).

Основни циљеви планирања и уређења планског подручја:

- опис и одређење целина и зона за које се израђују уређајне основе за села,
- обухват грађевинског подручја и планиране претежне намене,
- усаглашавање и прецизирање правила уређења и правила грађења за насеља за која није предвиђена даља планска разрада,
- прилагођавање просторног развоја саобраћаја и праваца и коридора инфраструктуре, важећим планским документима ширег простора (ПППН) и утврђеним зонама заштите, иновирање концепта туристичког развоја и прилагођавање савременим захтевима, увођењем разноврсних видова туристичке понуде.

Предложена планска решења усмерена су на побољшање и оптимизацију планиране намене простора у складу са новонасталим условима, применом савремених просторних решења:

- интегрисања постојећих и накнадно изграђених појединачних зона или целина (стамбених, комерцијалних, привредних и др.) у грађевинско подручје насеља;
- редифинисања зона са туристичким потенцијалима и стварање услова и могућности изградње објеката и садржаја у функцији туризма, спорта и рекреације и викенд насеља;
- прецизније дефинисање локација и смерница за уређење и изградњу ППОВ (постројења за пречишћавање отпадних вода) за села према дефинисаним сливним подручјима;
- формирање привредних или радних зона (изван грађевинских подручја насеља) у зонама на подручју где је изражена повећана атрактивност, за које се одређује посебан режим коришћења, као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја.

6. Очекивани ефекти планирања

Усаглашавање са просторним плановима подручја посебне намене, који обухватају делове територије Града Крушевца на којима се мењају услови коришћења простора и правци државних коридора инфраструктуре.

Измена ПП односи се на одређена ограничења коришћења простора на основу просторних планова вишег реда или ширег простора: Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Ћелије“, Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина и Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Сталаћ – Ћунис.

Оптимизација планираних намена и просторних решења применом нових, савременијих планских решења просторног развоја у циљу побољшања плана и унапређења мера за равномерни територијални развој. Прецизније дефинисање грађевинског подручја и редифинисање појединих зона становања и потенцијалних радних зона, интегрисањем у грађевинско подручје насеља или издвајањем, које прелази у режим грађевинског земљишта изван грађевинског подручја.

Очекивани ефекти планирања су:

- рационално коришћење грађевинског земљишта и максимална заштита пољопривредног и шумског земљишта;

- дефинисање посебних правила и режима коришћења у успостављеним зонама заштите;
- усаглашена планска решења и дефинисане намене у зонама подручја посебне намене, са насталим променама у простору и ограничењима у заштићеним подручјима.

Изменама ПП, стварају се услови за:

- контролисано, одрживо и рационално коришћење простора и равномерни развој;
- планско уређење простора и коришћење потенцијала подручја у непосредном окружењу коридора и зона посебне намене;
- плански основ за уређење и изградњу насеља и зона за које није планирана даља разрада, или израда урбанистичких планова и могућност увођења компатибилних намена;
- директно спровођење Плана на целој територији, односно непосредно спровођење издавањем локацијских услова, израду техничке документације и прибављање дозвола у складу са Законом и прописаним правилима уређења и грађења за делове територије за које није планирана даља разрада (у обухвату уређајних основа за села).

Изменама ПП и применом одговарајућих планерских мера у односу на специфичне карактеристике подручја, настоји се да се омогући интегрално и мултифункционално коришћење простора у грађевинском подручју, уз максималну заштиту насељских функција у окружењу, посебно коришћења пољопривредног земљишта и прописаних услова коришћења простора у дефинисаним зонама заштите.

Саставни део Измена ПП је и Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Просторног плана Града Крушевца на животну средину, који се припрема на основу Одлуке надлежног органа објављене у Службеном листу града Крушевца, бр. 23/2021.

Графички прилог:

1. Претежна намена простора
2. Начин спровођења

Обрађивач:

Јавно предузеће за урбанизам и пројектовање Крушевац